Bohúň Peter Michal (1822-1879) :)

Klasik slovenského výtvarného umenia 19. storočia.



Narodil sa vo Veličnej na Orave. Študoval na AVU v Prahe, neskôr súkromne. Pôsobil na Gemeri a bol učiteľom na cirkevnej škole v Liptovskom Mikuláši. Posledných 14 rokov života prežil v Lipníku pri Bialej v Poľsku. Bohúň je klasikom slovenského výtvarného umenia 19. storočia. V portrétovej tvorbe sa cez empír, biedermeier a výrazný romantizmus prepracoval až k realizmu.

Inak, podrobne

Štúrovský maliar

Peter Michal Bohúň sa narodil vo Veličnej 29. septembra 1822. Počas právnických štúdií na kežmarskom lýceu sa dostal aj k výtvarnému umeniu a na jeseň 1843 začal študovať na pražskej Akadémii výtvarných umení, a to priamo pod vedením riaditeľa akadémie Christiana Rubena. Pol roka na to mu zomrel otec, no nevyhnutné náklady na štúdium mu poskytol oravský šľachtic Michal Kubínyi, slovenský národnobuditeľský spolok Tatrín a známy mikulášsky kníhkupec Gašpar Fejérpataky – Belopotocký.

Peter Michal Bohúň vynikol ako portrétista, ktorý si osvojil a zveľadil techniku levočského maliara Jozefa Caucika. Maľoval realisticky, s dôrazom na detaily a harmonickú farebnosť a s klasickou komornou kompozíciou. K vrcholom jeho tvorby patrí temperová skica Slovenské ľudové zhromaždenie s desiatkami postáv v krojoch z rôznych regiónov Slovenska. Portrétoval mnohé vtedajšie osobnosti, vrátane vodcov slovenského národa v revolučnom vrení 1848 – 49. K známym Bohúňovým obrazom je najmä portrét slovenského národného buditeľa Jána Franciscihо – Rimavského v uniforme kapitána slovenských dobrovoľníkov.

S manželkou Žofiou Amáliou, dcérou zemana Klonkaya z Lučivnej, a s dvoma deťmi (celkom mali dve dcéry a štyroch synov) sa v septembri 1854 usadil v Liptovskom Mikuláši, kde učil na dievčenskej evanjelickej škole vo Vrbici. Napriek tomu, že dostával aj objednávky na maľbu oltárnych obrazov, že si otvoril aj fotografický ateliér, rodina nežila ľahko, k čomu sa pridala silná tuberkulóza a maďarizačný tlak. Po 11 rokoch Bohúňovci odišli do poľskej Haliče, kde sa usadili v dedine Lipnik, ktorá je dnes súčasťou mesta Bielsko – Biała.

Starosti mu narobil syn Ľubor Milan, ktorý počas vojny s Talianskom dezertoval z rakúskej armády a nemal o ňom žiadne správy. Našiel ho v jednom kláštore, kde sa utiahol spolu s ďalším bratom Kornelom Júliusom. Ten zdedil po otcovi maliarsky talent, ba podľa názoru niektorých kunsthistorikov v portrétnej maľbe otca prevýšil. Chromolitograficky prepracoval aj niektoré otcove predlohy s krojovanými postavami Slovákov, ktoré vyšli tlačou súborne v roku 1883 v Prahe. V zlých životných podmienkach podľahol depresiám a posledné roky prežil v ústave pre duševne chorých v Lipótvárosi, kde zomrel v roku 1902.

Pre úplnosť dodajme, že maliarsky nadaný bol aj o deväť rokov mladší brat Petra Michala Bohúňa Ondrej Jozef. S finančnou podporou brata absolvoval štúdiá na Akadémii výtvarných umení v Prahe, po návrate sa však živil ako predavač tabaku a napokon sa stal z neho tulák, ktorého životná púť sa skončila nevedno kde a kedy. Niektoré jeho diela sú v galériách v Martine a Bratislave.

Peter Michal Bohúň podľahol dlhodobej tuberkulóze 20. mája 1879 vo veku 56 rokov. Pochovali ho na evanjelickom cintoríne v Białej. Jeho meno nesie galéria v Liptovskom Mikuláši.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania



- https://dennikn.sk/blog/895113/sturovsky-maliar-peter-michal-bohun/

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania